

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W NAMYSŁOWIE

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji dla Gminy Namysłów na lata 2026-2030

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6 i 6a, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.), art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 639) w związku z uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) (M.P. z 2022 r., poz. 767) Rada Miejska w Namysłowie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji dla Gminy Namysłów na lata 2026–2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Namysłowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Bartosz Medyk

Załącznik do uchwały nr
Rady Miejskiej w Namysłowie
z dnia 2026 r.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji dla Gminy Namysłów na lata 2026 – 2030

Spis treści

Spis treści.....	2
Wizja i cel główny Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji	9
I. Część diagnostyczna.....	12
1. Demografia.....	12
1.1. Opis sytuacji demograficznej i kluczowych wskaźników	12
1.2. Wyzwania i problemy demograficzne.....	14
1.3. Konsekwencje braku podjęcia działań.....	15
1.4. Kluczowe wyzwania w kontekście utworzenia CUS.....	15
2. Rynek pracy i przedsiębiorczość.....	18
2.1. Diagnoza rynku pracy Gminy Namysłów	18
2.2. Bezrobocie długotrwałe i powody zjawiska	19
2.3. Aktywność gospodarcza i przedsiębiorczość	19
2.4. Konsekwencje braku działań i propozycje rozwiązań	23
3. Edukacja	25
3.1. Opieka żłobkowa (dzieci do lat 3)	25
3.2. Wychowanie przedszkolne (dzieci w wieku 3–6 lat)	25
3.3. Edukacja szkolna i ponadpodstawowa	25
3.4. Analiza wydatków na oświatę i wychowanie.....	26
3.5. Perspektywy i wyzwania	27
4. Opis funkcjonującego systemu pomocy społecznej	28
4.1. Kontekst demograficzny i skala potrzeb	28
4.2. Kluczowe wskaźniki demograficzne i opis sytuacji	28

4.3.	Wyzwania i problemy demograficzne.....	30
4.4.	Konsekwencje braku podjęcia działań.....	30
4.5.	Struktura instytucjonalna i wydatki na instytucjonalizację:	31
4.6.	Najczęstsze przyczyny udzielania pomocy.....	32
4.7.	Priorytetowe problemy społeczne Gminy Namysłów	34
5.	Analiza SWOT obszaru usług społecznych.....	35
5.1.	Mocne Strony.....	35
5.2.	Słabe Strony	35
5.3.	Szanse	36
5.4.	Zagrożenia.....	36
II.	Część Programowa LPDI.....	38
1.	Misja polityki społecznej Gminy Namysłów	38
2.	Obszary strategiczne i działania deinstytucjonalizacyjne	38
2.1.	Szczegółowy plan działań deinstytucjonalizacyjnych:	39
2.2.	Obszar: Wsparcie Seniorów i Osób z Niepełnosprawnościami (OzN)	41
2.3.	Obszar: Wspieranie Dziecka i Rodziny	42
2.4.	Obszar: Zdrowie Psychiczne i Interwencja Kryzysowa	43
2.5.	Obszar: Organizacja i Koordynacja (Centrum Usług Społecznych)	43
III.	Monitoring i ewaluacja LPDI	45
1.	Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów LPDI	45
2.	Docelowa struktura zarządzania procesem i odpowiedzialność w Centrum Usług Społecznych	46
3.	Mechanizmy aktualizacji	47
IV.	Część finansowa LPDI	48

1. Kluczowe wskaźniki finansowe i motywy DI	48
2. Główne źródła finansowania w perspektywie LPDI	48
3. Szacunkowy plan wdrożenia (przykłady)	48
Spis tabel i wykresów	50
Spis literatury i dokumentów	52
1. Akty prawne	52
2. Dokumenty strategiczne i wytyczne	52
3. Literatura, Raporty i Opracowania Diagnostyczne	53
4. Strony www.....	53

Skróty instytucjonalne i nazwy programów

Skrót	Pełne rozwinięcie / wyjaśnienie (w kontekście LPDI)
AFI	Aktywne Formy Integracji – Kluczowy element polityki społecznej, realizowany w ramach projektów mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu.
CIS	Centrum Integracji Społecznej – Jednostka reintegracji zawodowej i społecznej.
DDA	Dorośle Dzieci Alkoholików
DDP (lub DDT)	Dzienny Dom Pomocy – Środowiskowa forma wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, której brak Gminie Namysłów stanowi lukę systemową wymagającą pilnego uzupełnienia w ramach DI.
DI	Deinstytucjonalizacja – W LPDI oznacza transformację systemu wsparcia z modelu instytucjonalnego (np. DPS) na rzecz usług świadczonych blisko mieszkańca (środowiskowe formy wsparcia).
DPS	Dom Pomocy Społecznej – Placówka zapewniająca całodobową opiekę instytucjonalną, która zgodnie z kierunkami DI wymaga rozwoju w kierunku deinstytucjonalizacji.
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus – Główne zewnętrzne źródło finansowania dla projektów miękkich, w tym Aktywnych Form Integracji (AFI) i rozwoju usług środowiskowych (DI).
FERS	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego – Instrument finansowania działań polityki społecznej w perspektywie 2021-2027, kluczowy dla LPDI (DI, PES).
GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Organ odpowiedzialny za finansowanie działań profilaktycznych i przeciwdziałanie uzależnieniom.

KIS	Klub Integracji Społecznej – Podmiot realizujący reintegrację społeczno-zawodową, forma wsparcia PES.
NK	Niebieskie Karty – Procedura stosowana przez służby (OPS, PCPR, Policja, Oświata, Ochrona Zdrowia) w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.
OPS (GOPS/MOPS)	Ośrodek Pomocy Społecznej (Gminny/Miejski) – Podstawowa jednostka organizacyjna pomocy społecznej realizująca zadania na poziomie gminy. Koordynator DI na poziomie gminy/miasta.
PES	Podmioty Ekonomii Społecznej – Obejmują organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne, CIS/KIS i inne podmioty reintegracyjne; są kluczowe dla tworzenia lokalnych miejsc pracy.
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Główne źródło finansowania rehabilitacji społecznej i zawodowej OzN, w tym likwidacji barier.
PPP	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – Placówka oświatowo-wychowawcza wspierająca dzieci, młodzież, rodziców i nauczycieli, w tym w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
PUP	Powiatowy Urząd Pracy – Instytucja współpracująca z PCPR/OPS w zakresie aktywizacji zawodowej i bezrobocia.
SOSW	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy – Placówka kształcenia specjalnego, prowadząca m.in. mieszkania wspierane.
SRPS	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych – Nadrzędny, wieloletni dokument, z którym LPDI jest spójny i którego cele operacyjne realizuje.
WTZ	Warsztat Terapii Zajęciowej – Placówka prowadząca rehabilitację społeczną i zawodową OzN.

Definicje kluczowe dla wdrażania LPDI

Pojęcie	Definicja / Wyjaśnienie
Deinstytucjonalizacja (DI)	Transformacja systemu wsparcia z modelu instytucjonalnego (np. DPS) na rzecz usług świadczonych blisko mieszkańca (środowiskowe formy wsparcia).
Ewaluacja	Systematyczne zbieranie i analizowanie informacji w celu oszacowania wartości działań w odniesieniu do przyjętych celów i kryteriów. Może być: wstępna (<i>ex-ante</i>), okresowa (<i>mid-term</i>) lub końcowa (<i>ex-post</i>).
Koordinator usług społecznych	Model działania mający na celu integrację i koordynację różnych form wsparcia (pomoc społeczna, zdrowie, edukacja, rynek pracy) oraz tworzenie indywidualnych planów wsparcia dla osób/rodzin.
Monitoring (strategii)	Proces ciągły i systematyczny, polegający na zbieraniu i analizowaniu danych (ilościowych, jakościowych, finansowych i rzeczowych) przez cały okres wdrażania Strategii, aby zapewnić zgodność realizacji z założeniami i wykrywać nieprawidłowości.
Niepełnosprawność (konwencja ONZ)	Definicja podkreślająca, że niepełnosprawność nie wynika z dysfunkcji zdrowotnej, lecz z interakcji pomiędzy osobami z dysfunkcjami a barierami wynikającymi z postaw ludzkich i środowiskowych, które utrudniają tym osobom pełny i skuteczny udział w życiu społeczeństwa.
Usługi sąsiedzkie	Środowiskowa forma wsparcia, mająca na celu rozwój usług opiekuńczych świadczonych blisko mieszkańca, np. dla osób starszych.
Wskaźniki oddziaływania	Mierzą długofalowe, trwałe konsekwencje realizacji zadania, wykraczające poza natychmiastowe efekty; są weryfikowane po zakończeniu realizacji projektu/działania, np. stopa bezrobocia.

Wskaźniki produktu	Określają bezpośredni efekt inwestycji lub mierzą stopień wykonania celów operacyjnych. Są liczone w jednostkach materialnych lub monetarnych i dotyczą wyłącznie okresu realizacji projektu, np. liczba przeprowadzonych szkoleń.
Wskaźniki rezultatu	Dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w ramach realizacji projektu/działania; odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom realizacji produktu, np. liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje w wyniku szkoleń.

Wizja i cel główny Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji

LPDI jest kluczowym narzędziem dla Gminy Namysłów, mającym na celu transformację tradycyjnego, instytucjonalnego modelu opieki w nowoczesny system elastycznych, środowiskowych usług społecznych, realizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania.

Wizja i cel główny Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji (LPDI) dla Gminy Namysłów na lata 2026–2030 koncentrują się na fundamentalnej zmianie modelu opieki – od tradycyjnego wsparcia instytucjonalnego w stronę nowoczesnych, zintegrowanych usług świadczonych w środowisku lokalnym.

Wizja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji dla Gminy Namysłów

Stworzenie systemu, w którym wsparcie jest realizowane możliwie najbliżej mieszkańca, jest elastyczne i współtworzone przez samorząd, instytucje publiczne, organizacje społeczne oraz samych obywateli.

Kluczowe elementy tej wizji to:

- **Przejście od „instytucji” do „usług blisko domu”**

System ma odejść od opieki w placówkach zamkniętych na rzecz usług opiekuńczych, asystenckich, wytchnieniowych i aktywizujących świadczonych w miejscu zamieszkania.

- **Model mobilny i „ostatnia mila”**

Usługi mają docierać do każdej części gminy, minimalizując bariery transportowe i architektoniczne, które obecnie izolują seniorów i osoby z niepełnosprawnościami.

- **Integracja i koordynacja**

Wizja zakłada funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych jako centralnego operatora i punktu pierwszego kontaktu, który prowadzi mieszkańca przez spójną ścieżkę

wsparcia, łączącą pomoc społeczną, ochronę zdrowia i ofertę organizacji pozarządowych.

- **Personalizacja**

Mieszkańcy gminy mają mieć dostęp do pakietu usług dopasowanego do ich indywidualnych potrzeb i potencjału, a nie tylko do standardowych świadczeń socjalnych.

Cel główny Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji

Wzmocnienie skuteczności oraz efektywności świadczenia usług społecznych oraz redukcja zidentyfikowanych problemów społecznych poprzez uruchomienie i rozwój Centrum Usług Społecznych.

Realizacja tego celu ma prowadzić do:

1. **Zwiększenia dostępności**

Umożliwienie realnego dostępu do zintegrowanych usług wszystkim mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem grup wrażliwych: seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin w kryzysie oraz dzieci i młodzieży.

2. **Poprawy jakości życia**

Przełożenie idei deinstytucjonalizacji na wymierną poprawę dobrostanu mieszkańców, co jest spójne z ogólną misją gminy Namysłów, dążącą do zapewnienia wysokiego standardu warunków do życia, pracy i rozwoju.

3. **Niwelowania barier**

Trwałe usunięcie ograniczeń architektonicznych i komunikacyjnych, które obecnie hamują rozwój usług społecznych (m.in. poprzez budowę nowej, w pełni dostępnej siedziby CUS).

4. Profesjonalizacji wsparcia

Rozwój nowoczesnych form zarządzania usługami (metoda *case management*) oraz wzmocnienie kadr terenowych, aby skuteczniej reagować na złożone deficyty opiekuńczo-wychowawcze i zdrowotne.

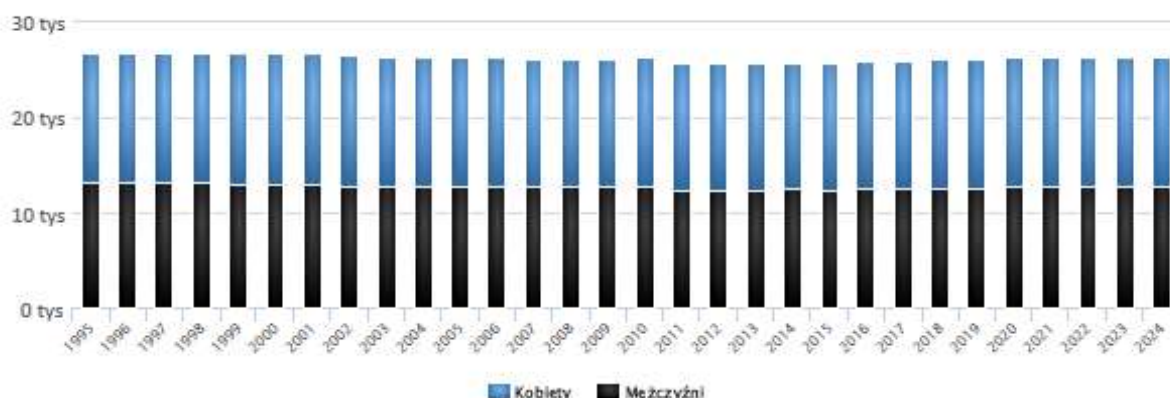
Cel ten jest bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowane wyzwania gminy, takie jak ujemny przyrost naturalny, szybkie starzenie się populacji oraz deficyty w obszarze ochrony zdrowia psychicznego.

I. Część diagnostyczna

1. Demografia

Sytuacja demograficzna Gminy Namysłów w ostatnich latach charakteryzuje się przejściem od okresowego wzrostu do utrwalonego trendu depopulacyjnego oraz przyspieszonego procesu starzenia się społeczeństwa. Choć w dekadzie 2011–2021 Namysłów był jedną z nielicznych gmin w województwie opolskim, która odnotowała wzrost liczby mieszkańców, dane z lat 2020–2024 wskazują na systematyczny ubytek populacji.

Populacja - Gmina Namysłów w latach 1995 - 2024. Dane GUS

Wykres 1 Liczba mieszkańców Gminy Namysłów w l. 1995 - 2024

1.1. Opis sytuacji demograficznej i kluczowych wskaźników

Według stanu na koniec 2024 roku gminę zamieszkiwało **25 315 osób** (według danych ewidencji ludności). W ciągu pięciu lat (2020–2024) populacja zmniejszyła się o 688 osób.

- **Ujemny przyrost naturalny**

Jest to główny czynnik depopulacji. Liczba zgonów konsekwentnie przewyższa liczbę urodzeń, a deficyt ten pogłębił się z –74 osób w 2020 r. do –154 osób w 2024 r. Drastycznie spadła liczba urodzeń: z 256 w 2020 r. do zaledwie 152 w 2024 r.

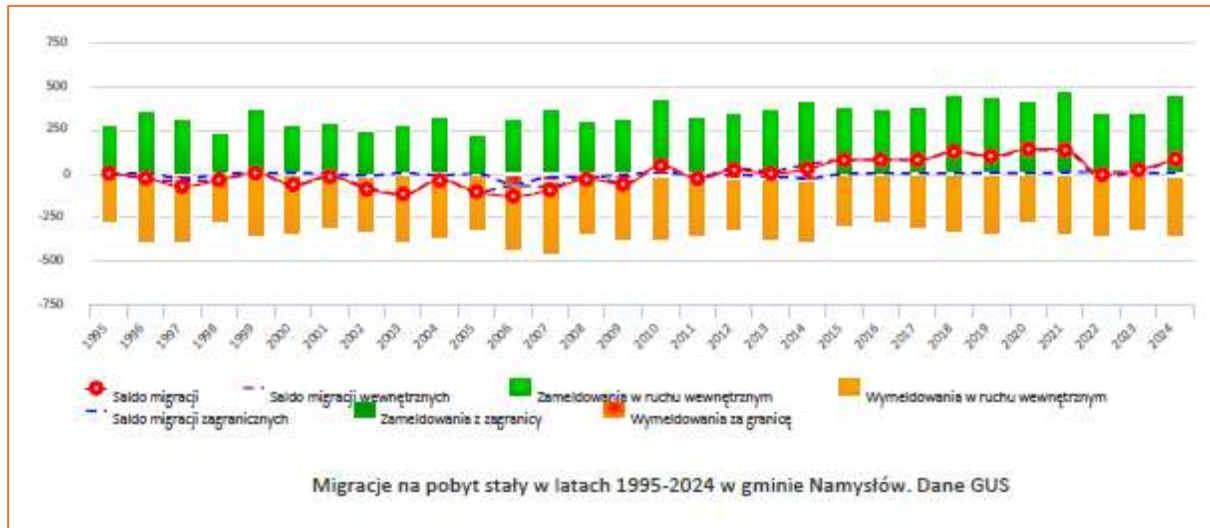

Rok	Liczba mieszkańców	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji
2020	26 003	256	330	-74	+393
2021	25 913	245	304	-59	+482
2022	25 651	202	325	-123	+419
2023	25 439	162	303	-141	+349
2024	25 315	152	306	-154	+360

Tabela 1 Ruch naturalny i liczba mieszkańców w latach 2020–2024

- **Saldo migracji**

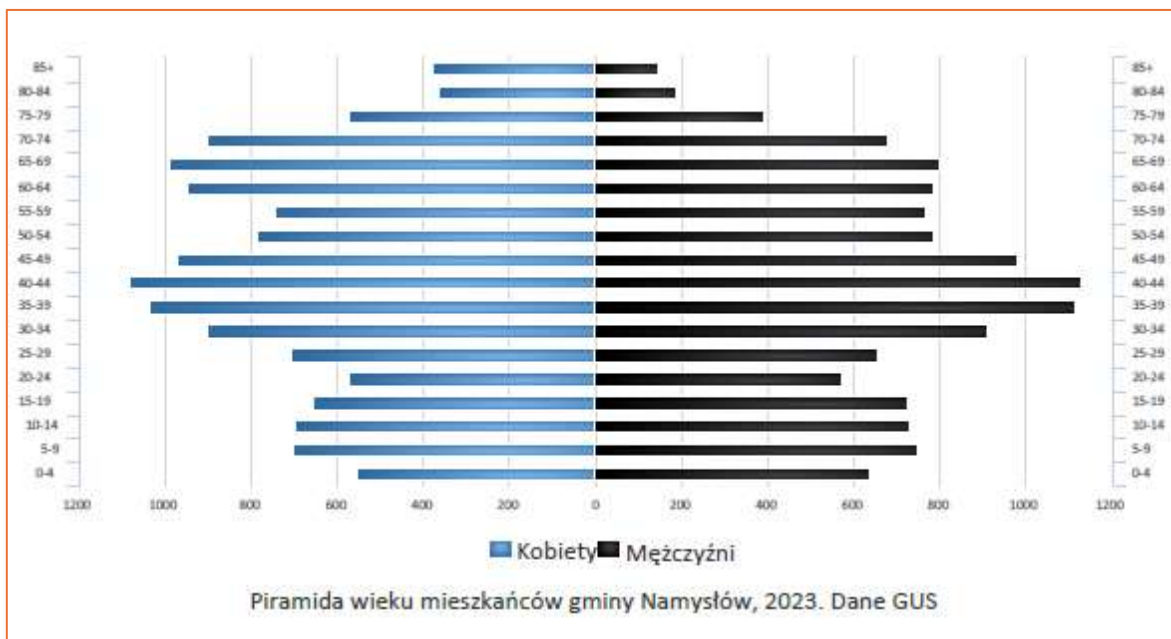
Pozostaje dodatnie (360 osób w 2024 r.), co częściowo rekompensuje straty naturalne, jednak nie jest w stanie w pełni zahamować spadku liczby mieszkańców.

Wykres 2 Migracje na pobyt stały Gmina Namysłów

- **Struktura płci i feminizacja**

W gminie utrzymuje się przewaga kobiet, które stanowią **52,1% populacji** (13 187 osób). Współczynnik feminizacji wynosi ok. 108–110 kobiet na 100 mężczyzn i drastycznie rośnie w najstarszych grupach wiekowych (w wieku poprodukcyjnym żyje 3 995 kobiet i 2 082 mężczyzn).

Wykres 3 Piramida wieku w Gminie Namysłów. 2023 r.

1.2. Wyzwania i problemy demograficzne

- **„Srebrne tsunami”**

Udział seniorów (wiek poprodukcyjny) wzrósł z 21,9% w 2020 r. do 24% w 2024 r. Prognozy oparte na regresji liniowej wskazują, że do 2050 r. osoby starsze mogą stanowić ok. 40% populacji.

- **Kurczenie się zasobów siły roboczej**

Liczba osób w wieku produkcyjnym systematycznie maleje (zarówno kobiet, jak i mężczyzn), co osłabia potencjał ekonomiczny gminy.

- **Wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego**

Relacja liczby seniorów do dzieci wśród klientów pomocy społecznej wzrosła z 0,48 (2020) do 0,97 (2024), co oznacza niemal zrównanie się liczby wspieranych seniorów z liczbą dzieci.

- **Przeciążenie tzw. „sandwich generation”**

Osoby w wieku średnim są obciążone jednoczesną opieką nad dziećmi i niesamodzielnymi, starzejącymi się rodzicami.

Kategoria wiekowa	Liczba osób	Udział procentowy
-------------------	-------------	-------------------

Przedprodukcyjny (0–17 lat)	4 630	18,3%
Produkcyjny (18–59/64 lata)	14 336	56,6%
Poprodukcyjny (60/65+ lat)	6 077	24,0%
SUMA	25 315	100,0%

Tabela 2 Struktura wieku mieszkańców (stan na 31.12.2024)

1.3. Konsekwencje braku podjęcia działań

Zaniechanie adaptacji usług do zmian demograficznych może skutkować:

- **Niską wydolnością systemu opieki**

Brak rozwoju usług środowiskowych (opiekuńczych, asystenckich) wymusi drastyczny wzrost wydatków na kosztowną opiekę stacjonarną w Domach Pomocy Społecznej.

- **Izolacją i wykluczeniem**

Postępująca samotność seniorów, zwłaszcza na terenach wiejskich, połączona z barierami transportowymi, doprowadzi do ich wycofania się z życia społecznego.

- **Degradacją potencjału rozwojowego**

Dalszy odpływ młodych ludzi spowoduje, że gmina trwale straci zasoby niezbędne do rozwoju gospodarczego i społecznego.

- **Wzrostem kosztów interwencyjnych**

Brak profilaktyki w obszarze zdrowia psychicznego (zwłaszcza dzieci i młodzieży) oraz wsparcia rodzin w kryzysie przełoży się na wzrost liczby spraw wymagających drogich interwencji interdyscyplinarnych (przemoc, uzależnienia).

Grupa	Stan 2024	Prognoza 2050
Populacja ogółem	25 315	ok. 20 500
Udział seniorów (%)	24,0%	ok. 40,0%

Tabela 3 Prognoza struktury wiekowej do 2050 roku

1.4. Kluczowe wyzwania w kontekście utworzenia CUS

Najbardziej kluczowe wyzwania demograficzne Gminy Namysłów, które determinują model funkcjonowania nowo tworzonego Centrum Usług Społecznych (CUS), to przede wszystkim postępujący proces starzenia się społeczeństwa, trwała depopulacja oraz niekorzystna struktura wieku beneficjentów pomocy społecznej.

Główne wyzwania demograficzne Namysłowa to:

- **Przyspieszone starzenie się społeczeństwa**

Udział seniorów w populacji gminy systematycznie rośnie – z 21,9% w 2020 r. do 23,8% w 2024 r.. Prognozy wskazują, że do 2050 r. niemal co drugi mieszkaniec (ok. 40%) będzie w wieku emerytalnym. Proces ten zachodzi szybciej w mieście niż na terenach wiejskich.

- **Trwała depopulacja i ujemny przyrost naturalny**

W latach 2020–2024 liczba mieszkańców spadła o 688 osób (z 26 003 do 25 315). Głównym powodem jest drastyczny spadek liczby urodzeń (z 256 w 2020 r. do zaledwie 152 w 2024 r.) przy stale wysokiej liczbie zgonów. Ekstrapolacja tego trendu sugeruje spadek populacji do ok. 20,5 tys. osób w połowie stulecia.

- **Starzenie się profilu klientów pomocy społecznej**

Choć ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej maleje, relacja seniorów do dzieci wśród beneficjentów drastycznie wzrosła – z 0,48 w 2020 r. do 0,97 w 2024 r.. Oznacza to, że obecnie liczba wspieranych osób starszych niemal zrównała się z liczbą dzieci.

- **Feminizacja starości**

W gminie utrzymuje się przewaga kobiet (ok. 52,1% populacji), a współczynnik feminizacji wynosi 108–110 kobiet na 100 mężczyzn. Nadwyżka ta jest szczególnie widoczna w najstarszych grupach wiekowych ze względu na dłuższą średnią długość życia kobiet.

- **Kurczenie się zasobów siły roboczej**

Systematycznie maleje liczba osób w wieku produkcyjnym (zarówno mężczyzn, jak i kobiet), co w przyszłości ograniczy zasoby pracy i potencjał ekonomiczny gminy.

Dlaczego te wyzwania są kluczowe dla CUS?

Opisane trendy wymuszają na CUS Namysłów fundamentalną zmianę modelu działania:

Zmiana rodzaju usług

Przejdźcie od dominujących dotychczas problemów dochodowych (zasiłków) do rozwiązywania problemów długoterminowej niesamodzielności zdrowotnej oraz deficytów opiekuńczych.

Rozwój usług środowiskowych

Konieczność domknięcia "ciągu usług" domowych i dziennych dla seniorów (asystencja, teleopieka, wytchnienie, rehabilitacja).

Mobilność wsparcia

Wobec izolacji starszych mieszkańców (zwłaszcza na wsiach) i braku "ostatniej mili" w transporcie, CUS musi wdrożyć model mobilnych dyżurów i transportu specjalistycznego.

Wsparcie dla „sandwich generation”

Osoby w wieku produkcyjnym są nadmiernie obciążone jednoczesną opieką nad dziećmi i starzejącymi się rodzicami, co generuje popyt na usługi odciążające opiekunów.

2. Rynek pracy i przedsiębiorczość

2.1. Diagnoza rynku pracy Gminy Namysłów

Sytuacja na rynku pracy w Gminie Namysłów w ostatnich latach jest oceniana jako relatywnie stabilna, choć obciążona strukturalnymi problemami, takimi jak bezrobocie długotrwałe oraz trudności w dopasowaniu kwalifikacji do potrzeb dynamicznie rozwijających się przedsiębiorstw. Miasto Namysłów, wraz z Brzegiem, tworzy subregionalny ośrodek wzrostu, w którym znacząco rozwija się przedsiębiorczość.

W latach 2020–2024 zaobserwowano trend spadkowy liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, co jest efektem korzystnej koniunktury gospodarczej oraz wzrostu świadczeń powszechnych, które zmniejszyły presję dochodową rodzin. Niemniej jednak, bezrobocie pozostaje czwartą najważniejszą przyczyną ubiegania się o pomoc społeczną w gminie.

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezrobocia	Zmiana rok do roku
2020	123	–
2021	112	-8,9%
2022	96	-14,3%
2023	102	+6,2%
2024	100	-2,0%

Tabela 4 Bezrobocie jako przyczyna udzielania pomocy społecznej w Gminie Namysłów (2020–2024)

Według stanu na 31 grudnia 2024 roku, w gminie Namysłów zarejestrowanych było 747 osób bezrobotnych, z czego większość stanowiły kobiety (60,37%). Wskaźnik bezrobotnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich latach oscylował wokół wartości 4,5, co jest wynikiem lepszym niż średnia dla powiatu, ale słabszym niż średnia wojewódzka.

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Ogółem	689	756	743	747	777
Kobiety	430	455	461	451	433
Mężczyźni	259	301	282	296	344
do 25 roku życia	75	113	91	96	100

do 30 roku życia	179	189	175	187	180
powyżej 50 roku życia	169	190	183	187	185
długotrwale bezrobotni	396	425	420	416	439

Tabela 5 Bezrobocie w Gminie Namysłów w l. 2021 - 2025

2.2. Bezrobocie długotrwale i powody zjawiska

Poważnym wyzwaniem jest wzrost bezrobocia długotrwałego. W latach 2017–2021 liczba ta wzrosła o 13,1% (z 350 do 396 osób). W 2024 roku udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności gminy wyniósł 1,64%.

Kluczowe przyczyny i bariery na rynku pracy w Namysłowie:

2.3. Aktywność gospodarcza i przedsiębiorczość

Gmina Namysłów charakteryzuje się dynamicznym rozwojem gospodarczym, pełniąc rolę lokalnego centrum administracyjno-usługowego.

- **Przedsiębiorczość mieszkańców**

Choć województwo opolskie ogólnie ma najniższy wskaźnik podmiotów nowo rejestrowanych w REGON, Namysłów wyróżnia się pozytywnie na tle regionu jako ośrodek wzrostu przedsiębiorczości.

- **Sektor społeczny**

Na terenie gminy działa ponad 110 organizacji pozarządowych (NGO) oraz 14 Kół Gospodyń Wiejskich, które posiadają potencjał do realizacji usług społecznych i tworzenia miejsc pracy.

- **Brak sektora prywatnego w usługach**

Obecnie na terenie gminy nie funkcjonują podmioty prywatne świadczące usługi społeczne, co czyni CUS głównym animatorem rynku tych usług.

2.3.1. Sektor przedsiębiorstw

Sektor przedsiębiorstw w Gminie Namysłów charakteryzuje się dynamicznym rozwojem, a sama gmina wraz z Brzegiem tworzy **subregionalny ośrodek wzrostu**, w którym przedsiębiorczość rozwija się znacząco na tle regionu. Namysłów pełni funkcję lokalnego centrum administracyjno-gospodarczego, a jego rola w zakresie funkcji przemysłowej i usługowej wzrosła dzięki dobrej dostępności komunikacyjnej i sąsiedztwu dużych ośrodków (Opole, Wrocław).

Według danych z rejestru REGON na koniec 2024 roku, w gminie zarejestrowanych było 3 496 podmiotów gospodarki narodowej. Rynek zdominowany jest przez mikro-przedsiębiorstwa, które stanowią ponad 97% wszystkich jednostek, co jest typowe dla polskiej struktury gospodarczej, ale jednocześnie wskazuje na duże rozproszenie kapitału.

Klasa wielkości (liczba zatrudnionych)	Liczba podmiotów	Udział procentowy
Mikroprzedsiębiorstwa (0–9)	3 400	97,25%
Małe przedsiębiorstwa (10–49)	80	2,29%
Średnie przedsiębiorstwa (50–249)	14	0,40%
Duże przedsiębiorstwa (250–999)	2	0,06%
Suma	3 496	100%

Tabela 6 Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości (stan na 31.12.2024)

2.3.2. Sektory prowadzonej działalności

W strukturze branżowej dominuje szeroko pojęty sektor usługowy oraz budownictwo. Aż 71,6% podmiotów zakwalifikowanych jest do kategorii „pozostała działalność”, co obejmuje usługi profesjonalne, handel oraz opiekę zdrowotną. Przemysł i budownictwo stanowią 25,3% ogółu firm. Warto zaznaczyć, że branża meblowa jest jedną z regionalnych inteligentnych specjalizacji, w których powiat namysłowski odgrywa istotną rolę.

Rodzaj działalności	Liczba podmiotów	Udział procentowy
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	109	3,1%
Przemysł i budownictwo	884	25,3%
Pozostała działalność (usługi)	2 503	71,6%

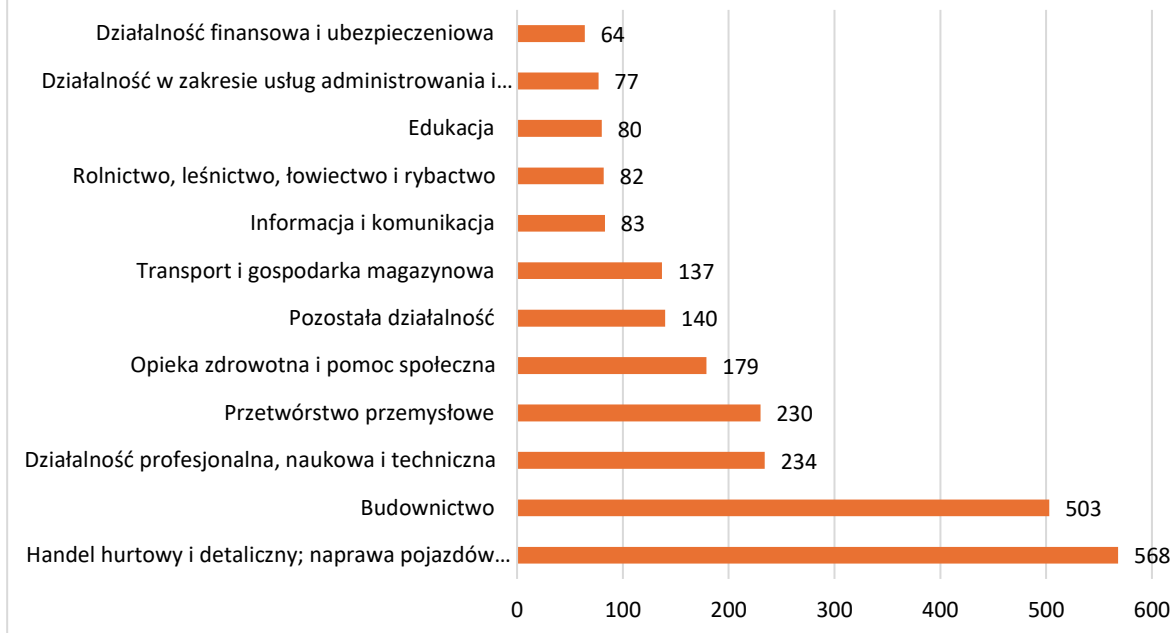
Tabela 7 Podmioty REGON według głównych sektorów (2024 r.)

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (których jest w gminie 2 505), najpopularniejszymi branżami są:

- **Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów:** 568 podmiotów (22,7%).
- **Budownictwo:** 503 podmioty (20,1%).
- **Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna:** 234 podmioty.
- **Przetwórstwo przemysłowe:** 230 podmiotów.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Wykres 4 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji PKD 2007

2.3.3. Formy prawne i kapitał

Dominującą formą prowadzenia biznesu jest indywidualna działalność gospodarcza. Wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej jest spółek handlowych, zwłaszcza z ograniczoną odpowiedzialnością. Gmina wykazuje również aktywność w przyciąganiu kapitału zagranicznego – w rejestrze widnieje 15 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego.

Forma prawna	Liczba podmiotów
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2 505
Spółki handlowe ogółem	283
<i>w tym spółki z o.o.</i>	239
<i>w tym z udziałem kapitału zagranicznego</i>	15
Spółki cywilne	185
Spółdzielnie	9

Tabela 8 . Podmioty według wybranych form prawnych (2024 r.)

Podsumowując, sektor przedsiębiorstw w Namysłowie opiera się na silnym fundamencie mikro-przedsiębiorczości z wyraźną specjalizacją w handlu, budownictwie oraz usługach profesjonalnych, przy jednoczesnym zachowaniu istotnej roli przetwórstwa przemysłowego. Gmina jest postrzegana jako obszar o dynamicznie rozwijającej się przedsiębiorczości, co stanowi kluczowy potencjał dla jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

2.4. Konsekwencje braku działań i propozycje rozwiązań

Zaniechanie działań niwelujących problemy na rynku pracy może skutkować:

- Utrwaleniem "dziedziczenia biedy" oraz pogłębianiem się uzależnienia rodzin od systemu pomocy społecznej.
- Dalszą depopulacją. Masowy odpływ młodych ludzi z powodu braku atrakcyjnych perspektyw zawodowych i niskich płac.
- Marginalizacją zawodową seniorów. Niska aktywność zawodowa osób 60+ (obecnie ostatnie miejsce w kraju) obciąża system zabezpieczenia emerytalnego.

Proponowane działania do realizacji przez CUS:

1. Rozwój aktywizacji zawodowej w CUS

Organizacja szkoleń, kursów doszkalających, doradztwa zawodowego oraz zapewnienie dostępu do infrastruktury biurowej (komputer, internet) w celu aktywnego poszukiwania pracy.

2. Tworzenie miejsc pracy w sektorze usług

Pobudzanie lokalnego rynku poprzez zlecenie realizacji usług społecznych Podmiotom Ekonomii Społecznej (PES) i NGO (np. w zakresie opieki domowej czy prowadzenia świetlic).

3. Wsparcie "Case Management"

Opracowywanie Indywidualnych Planów Usług Społecznych (IPUS), które łączą wsparcie psychologiczne, prawne i doradcze, przygotowując osoby długotrwale bezrobotne do powrotu do pracy.

4. Partnerstwa lokalne

Zacieśnienie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy (PUP) oraz lokalnymi przedsiębiorcami w celu lepszego dopasowania kadr do potrzeb rynku.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

5. Programy osłonowe i prace użyteczne

Kontynuacja organizacji prac społecznie użytecznych, staży oraz robót publicznych w jednostkach gminnych.

3. Edukacja

Analiza obszaru edukacji w Gminie Namysłów wskazuje na stabilną i rozbudowaną infrastrukturę oświatową, która stanowi jeden z najważniejszych i najbardziej kosztochłonnych priorytetów w polityce samorządu. System edukacji obejmuje pełny cykl – od opieki nad dziećmi do lat 3, przez wychowanie przedszkolne, aż po szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe.

3.1. Opieka żłobkowa (dzieci do lat 3)

Gmina Namysłów prowadzi żłobek publiczny, co jest kluczowe dla zaspokojenia potrzeb rodziców powracających na rynek pracy. Według danych za 2024 rok, sytuacja wygląda następująco:

- **Infrastruktura:** Na terenie gminy funkcjonują **3 żłobki** (w tym 1 prowadzony przez gminę).
- **Liczba dzieci:** W żłobkach przebywało **178 dzieci**, a opiekę nad nimi sprawowało 30 opiekunów.
- **Deficyty:** Zdiagnozowano niedobór miejsc – według danych GUS brakowało ich dla **11 dzieci**. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje na ograniczoną liczbę miejsc w żłobku jako jedną ze słabych stron gminy.

3.2. Wychowanie przedszkolne (dzieci w wieku 3–6 lat)

Obszar ten charakteryzuje się bardzo wysokim wskaźnikiem upowszechnienia, przekraczającym średnie krajowe i wojewódzkie.

- **Infrastruktura:** W 2024 roku w gminie mieściło się **13 przedszkoli** (54 oddziały) oraz 1 punkt przedszkolny.
- **Uczestnictwo:** Do placówek uczęszczało **1 114 dzieci**. Wskaźnik skolaryzacji w tej grupie jest bardzo wysoki – na 1000 dzieci w wieku przedszkolnym aż **998** korzysta z opieki przedszkolnej.
- **Zasoby kadrowe:** W przedszkolach (bez specjalnych) zatrudnionych było 85,5 nauczycieli (w przeliczeniu na etaty).

3.3. Edukacja szkolna i ponadpodstawowa

Gmina posiada gęstą sieć szkół, która służy nie tylko celom dydaktycznym, ale i środowiskowym.

- **Szkoły podstawowe:** W Gminie Namysłów funkcjonuje 11 placówek, w których w 143 oddziałach uczyło się 2 268 uczniów. Średnio na jeden oddział przypada 15,9 uczniów.
- **Szkolnictwo specjalne:** Na terenie gminy działa Zespół Szkół Specjalnych dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.
- **Szkolnictwo ponadpodstawowe:** Młodzież może kontynuować naukę w 2 liceach ogólnokształcących (590 uczniów), 2 technikach (1 024 uczniów) oraz 2 branżowych szkołach I stopnia.
- **Specyfika regionalna:** Opolszczyzna wyróżnia się najwyższym w kraju odsetkiem absolwentów szkół zawodowych i techników (61,1% w 2018 r.), co znajduje odzwierciedlenie w strukturze szkół w Namysławie.

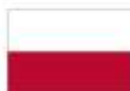
3.4. Analiza wydatków na oświatę i wychowanie

Wydatki na edukację (Dział 801) stanowią największą pozycję w budżecie Gminy Namysłów, wykazując stały trend wzrostowy.

Rok	Kwota wydatków (mln PLN)	% udział w całości budżetu	Wydatki na 1 mieszkańca (PLN)
2024	69,6	39,3%	2,6 tys.
2023	58,3	39,4%	2,2 tys.
2022	56,5	35,4%	2,1 tys.
2021	49,2	35,8%	1,9 tys.
2020	42,1	34,1%	1,6 tys.
2019	42,4	34,7%	1,6 tys.
2018	40,2	34,4%	1,5 tys.
2017	36,8	36,1%	1,4 tys.

Tabela 9 Wydatki na oświatę i wychowanie (Dział 801) w latach 2017–2024

Dodatkowo, na edukacyjną opiekę wychowawczą (Dział 854), obejmującą m.in. pomoc materialną dla uczniów, gmina wydatkowała w 2024 roku 813,7 tys. zł, co stanowiło 0,5% budżetu ogółem (spadek z poziomu 1,5% w 2020 r.).

3.5. Perspektywy i wyzwania

- **Szkoła jako "węzeł środowiskowy"**

Planowane przekształcenie OPS w Centrum Usług Społecznych (CUS) zakłada wykorzystanie szkół do wczesnej identyfikacji potrzeb rodzin i integracji usług.

- **Wsparcie psychologiczne**

Badania wskazują na pilną potrzebę zwiększenia liczby psychologów i pedagogów w placówkach oświatowych (wsparcie psychologiczne jest najwyższej ocenianą potrzebą wśród mieszkańców – 77,7% wskazań).

- **Edukacja włączająca**

Perspektywa do 2030 roku zakłada rozwój edukacji włączającej oraz lepsze dostosowanie infrastruktury do potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), co będzie wspierane ze środków funduszy europejskich (FEO 2021–2027).

- **Demografia**

Postępująca depopulacja i spadek liczby urodzeń (z 256 w 2020 r. do 152 w 2024 r.) będą wymuszać optymalizację sieci szkół przy jednoczesnym podnoszeniu jakości kształcenia.

4. Opis funkcjonującego systemu pomocy społecznej

4.1. Kontekst demograficzny i skala potrzeb

Gmina Namysłów mierzy się z depopulacją (spadek z 26 003 osób w 2020 r. do 25 315 w 2024 r.) oraz przyspieszonym starzeniem się społeczeństwa. Odsetek osób w wieku 60 lat i więcej wynosił 24% w 2024 roku i prognozuje się, że wzrośnie do około 40% do 2050 roku. Choć skala korzystania z pomocy społecznej ogółem spadła (z 667 osób w 2020 r. do 527 w 2024 r.), rośnie udział spraw długoterminowych i wymagających specjalistycznych interwencji.

Sytuacja demograficzna Gminy Namysłów w ostatnich latach uległa wyraźnej zmianie, przechodząc z fazy stabilizacji i wzrostu (odnotowanego w Narodowym Spisie Powszechnym z 2021 r.) do systematycznego trendu depopulacyjnego. Choć w dekadzie 2011–2021 Namysłów był jedną z nielicznych gmin w województwie opolskim, która odnotowała wzrost liczby mieszkańców, dane z lat 2020–2024 wskazują na ubytek 688 osób. Głównymi determinantami tej sytuacji są ujemny przyrost naturalny oraz postępujący proces starzenia się społeczeństwa, określane jako jedno z największych wyzwań dla lokalnego systemu usług społecznych.

4.2. Kluczowe wskaźniki demograficzne i opis sytuacji

4.2.1. Depopulacja i ruch naturalny

W latach 2020–2024 liczba mieszkańców malała średnio o ponad 150 osób rocznie. Największy wpływ na ten proces ma drastyczny spadek liczby urodzeń – z 256 w 2020 roku do zaledwie 152 w 2024 roku – przy jednoczesnym utrzymywaniu się wysokiej liczby zgonów (ponad 300 rocznie). Saldo migracji pozostaje wprawdzie dodatnie (najwyższe w 2021 r. – 482 osoby), jednak nie jest ono w stanie w pełni zrekompensować strat demograficznych wynikających z przewagi zgonów nad urodzeniami.

4.2.2. Struktura płci i feminizacja

W gminie utrzymuje się przewaga liczebna kobiet, które stanowią ok. 52,1% populacji (13 187 osób w 2024 r.). Współczynnik feminizacji wynosi ok. 108–110 kobiet na 100 mężczyzn i wzrasta znacząco w grupach wieku poprodukcyjnego, co jest typowe dla starzejącego się społeczeństwa ze względu na dłuższą średnią długość życia kobiet.

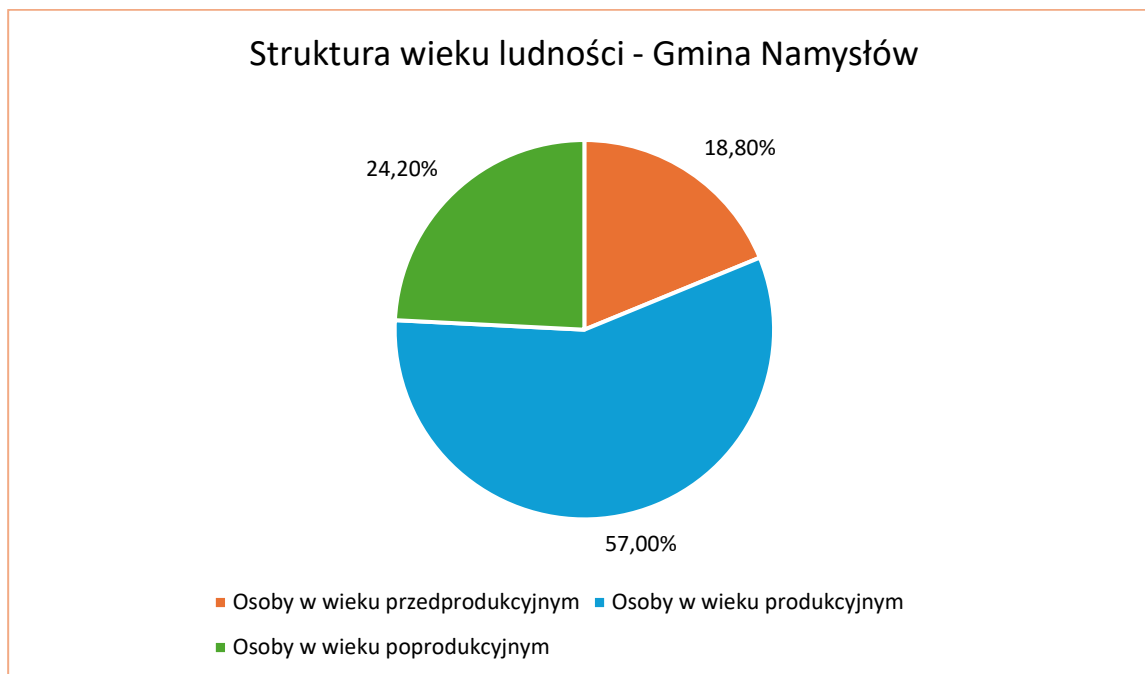
4.2.3. Struktura wieku

Struktura wieku mieszkańców wskazuje na zachwianie równowagi między pokoleniami:

- **Wiek przedprodukcyjny (0–17 lat):** 4 630 osób (ok. 18,3% populacji) – liczba ta wykazuje trend spadkowy.

- **Wiek produkcyjny:** 14 336 osób (ok. 56,6% populacji) – grupa ta systematycznie maleje, co osłabia potencjał ekonomiczny gminy.
- **Wiek poprodukcyjny (seniorzy):** 6 077 osób (ok. 24,0% populacji) – udział seniorów wzrósł z 21,9% w 2020 r. do 24,0% w 2024 r.

Wykres 5 Struktura wieku ludności Gminy Namysłów - 2024 r.

Gmina Namysłów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -154. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,86 na 1000 mieszkańców gminy Namysłów. W 2024 roku urodziło się 152 dzieci. Najmniej w ostatnich 5 latach. Demograficzną zapaść ratuje dodatkowo saldo migracji, które w ostatnich 5 latach przekraczało 350 osób, dochodząc do prawie 500 osób (482) w 2021 r.

Rok	Liczba mieszkańców (ogółem)	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny	Saldo migracji
2020	26 003	256	330	-74	+393
2021	25 913	245	304	-59	+482
2022	25 651	202	325	-123	+419
2023	25 439	162	303	-141	+349
2024	25 315	152	306	-154	+360

Tabela 10 Zestawienie liczby mieszkańców i ruchu naturalnego w latach 2020–2024

4.3. Wyzwania i problemy demograficzne

Diagnoza zidentyfikowała cztery główne obszary problemowe:

1. "Srebrne tsunami" (przyspieszone starzenie)

Według prognoz opartych na regresji liniowej, do 2050 roku udział seniorów w populacji Namysłowa może wzrosnąć do **ok. 40%**, co oznacza, że niemal co drugi mieszkaniec będzie w wieku emerytalnym.

2. Kurczenie się zasobów siły roboczej

Systematyczny spadek liczby osób w wieku produkcyjnym (zarówno kobiet, jak i mężczyzn) doprowadzi do deficytów na lokalnym rynku pracy i spadku wpływów do budżetu gminy.

3. Wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego

Relacja liczby seniorów do dzieci w systemie pomocy społecznej wzrosła z 0,48 (2020) do 0,97 (2024), co oznacza niemal zrównanie się liczby wspieranych seniorów z liczbą dzieci.

4. Zjawisko "Sandwich Generation"

Osoby w wieku produkcyjnym są nadmiernie obciążone jednoczesną opieką nad dziećmi i starzejącymi się, niesamodzielnymi rodzicami.

4.4. Konsekwencje braku podjęcia działań

Zaniechanie adaptacji usług publicznych do zmieniającej się demografii może skutkować:

- **Zapaścią systemu opieki**

Wobec braku specjalistycznych usług środowiskowych (opiekuńczych, asystenckich), gmina będzie musiała ponosić znacznie wyższe koszty umieszczania mieszkańców w stacjonarnych Domach Pomocy Społecznej.

- **Izolacją i wykluczeniem społecznym**

Postępująca samotność seniorów, zwłaszcza na terenach wiejskich, połączona z barierami transportowymi, doprowadzi do "niewidzialności" osób potrzebujących pomocy.

- **Degradacją potencjału rozwojowego**

Dalszy odpływ młodych ludzi (brak atrakcyjnej oferty czasu wolnego i specjalistycznego wsparcia dla dzieci) spowoduje, że gmina Namysłów trwale straci funkcje społeczno-gospodarcze.

- **Wzrostem kosztów interwencyjnych**

Brak profilaktyki w obszarze zdrowia psychicznego i wsparcia rodzin w kryzysie przełoży się na drastyczny wzrost najkosztowniejszych spraw wymagających interwencji interdyscyplinarnej (przemoc, uzależnienia).

Kategoria	Stan 2024	Prognoza 2030	Prognoza 2050
Populacja ogółem	25 315	~24 200	~20 500
Udział seniorów (%)	23,8%	~28%	~40%
Udział dzieci i młodzieży	18,3%	stabilny/lekko spadkowy	stabilny

Tabela 11 Prognoza struktury wiekowej do 2050 roku

4.5. Struktura instytucjonalna i wydatki na instytucjonalizację:

Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) w Namysławie jest centralnym operatorem systemu wsparcia. System uzupełniają:

- Urząd Miejski (UM),
- Rada Miejska (funkcje uchwałodawcze),
- Zespół Interdyscyplinarny (ZI)
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA).

Krytycznym partnerem zdrowotnym jest Namysławskie Centrum Zdrowia (NCZ).

Wyszczególnienie (Gmina Namysłów)	Dane (2024 r.)	Źródło / Komentarz
Ludność ogółem	25 315 osób	Trwały spadek, szybkie starzenie się.
Wydatki na DPS (odpłatność gminy)	2 665 368 zł (dla 63 osób)	Bardzo wysoki i rosnący koszt (prognoza: 3 000 000 zł w 2025 r.). Główny motywator DI.
Usługi Asystenta ON (AOON)	Objęto 27 osób (22 dorosłych, 5 dzieci)	Zdeinstytucjonalizowana forma wsparcia już realizowana.

Teleopieka	Objęto 40 osób	Kontynuowana (Program "SOS dla seniora" na 2025 r.).
Asystenci Rodziny	2 etaty (wsparcie 37 rodzin)	Kadra jest zbyt mała, biorąc pod uwagę liczbę rodzin w kryzysie.
Mieszkalnictwo wspierane/treningowe	0 jednostek	Brak kluczowej infrastruktury DI.

4.6. Najczęstsze przyczyny udzielania pomocy

W Gminie Namysłów struktura przyczyn udzielania pomocy społecznej ulega w ostatnich latach istotnym przeobrażeniom. System przechodzi z modelu opartego na wsparciu dochodowym (zwalczanie ubóstwa) w stronę rozwiązywania problemów długoterminowej niesamodzielności zdrowotnej oraz złożonych deficytów opiekuńczo-wychowawczych. Łącznie w 2024 roku pomocą objęto 277 rodzin (527 osób), co stanowi około 2% ogółu mieszkańców.

Hierarchia powodów ubiegania się o wsparcie w 2024 roku przedstawia się następująco:

1. Długotrwała lub ciężka choroba (176 rodzin)

Jest to obecnie najczęstsza przyczyna korzystania z pomocy. Stabilnie wysoka liczba spraw w tej kategorii odzwierciedla starzenie się populacji klientów OPS oraz narastanie złożonych potrzeb opiekuńczych w rodzinach.

2. Ubóstwo (149 rodzin)

Odnotowano tu wyraźny spadek (o 26,6% w ciągu pięciu lat), co jest efektem korzystnej koniunktury, wzrostu wynagrodzeń oraz wpływu świadczeń takich jak „Rodzina 500+”. Niemniej jednak, kategoria ta pozostaje wrażliwa na szoki cenowe i energetyczne.

3. Niepełnosprawność (138 rodzin)

Problem ten utrzymuje się na stałym, wysokim poziomie, generując zapotrzebowanie na usługi asystenckie (AOON), teleopiekę i transport specjalistyczny.

4. Bezrobocie (100 rodzin)

Liczba rodzin w tej grupie maleje (spadek o 18,7% w badanym pięcioleciu), jednak wciąż stanowi czwarty najważniejszy powód wejścia do systemu. Często współwystępuje z brakiem kwalifikacji lub bezradnością opiekuńczą.

5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (37 rodzin)

Mimo relatywnie mniejszej skali, jest to obszar o największej dynamice wzrostu (+75% od 2022 roku), co wymusza przesunięcie ciężaru pracy OPS z transferów pieniężnych na długotrwałą pracę środowiskową asystentów rodziny.

Dodatkowo, system obciążają sytuacje kryzysowe o charakterze gwałtownym: przemoc domowa (wzrost z 3 do 7 rodzin w statystykach pomocy), alkoholizm (wzrost o połowę) oraz sytuacje nagłe wymagające interwencji interdyscyplinarnej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2022 (rodziny)	2023 (rodziny)	2024 (rodziny)	Trend (2022–24)
Długotrwała lub ciężka choroba	167	174	176	Wzrostowy
Ubóstwo	165	169	149	Spadkowy
Niepełnosprawność	96	132	138	Wzrostowy
Bezrobocie	96	102	100	Stabilny
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	26	32	37	Silnie wzrostowy
Potrzeba ochrony macierzyństwa	65	b.d.	20	Spadkowy
Alkoholizm	10	b.d.	15	Wzrostowy
Bezdomność	11	14	13	Stabilny

Tabela 12 Zestawienie ilościowe przyczyn udzielania pomocy społecznej (2022–2024)

Wydatki na pomoc społeczną są ściśle powiązane z typem dysfunkcji. Największe obciążenie finansowe generują usługi o charakterze instytucjonalnym (DPS) oraz wsparcie rodzin (piecza zastępcza).

Rodzaj świadczenia / Pomocy	Liczba osób/rodzin	Kwota wydatków w 2024 r.
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	63 osoby	2 665 368,00 zł
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	b.d.	677 970,00 zł

Zasiłek stały (głównie niepełnosprawność/wiek)	87 osób	664 495,00 zł
Zasiłek celowy (głównie ubóstwo/zdarzenia losowe)	115 osób	113 967,00 zł
Zasiłek okresowy (głównie bezrobocie/choroba)	39 osób	62 461,00 zł
Posiłek (Program „Posiłek w szkole i w domu”)	78 osób	98 247,00 zł
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	45 osób	340 387,00 zł
Dodatki mieszkaniowe	312 gosp. dom.	923 478,00 zł

Tabela 13 Wydatki na pomoc społeczną w Gminie Namysłów w 2024 roku.

Choć liczba świadczeniobiorców zasiłków pieniężnych maleje, koszt utrzymania osób w placówkach (DPS) drastycznie rośnie (z 2,21 mln zł w 2023 r. do 2,66 mln zł w 2024 r.), co stanowi główny argument za deinstytucjonalizacją i rozwojem tańszych usług domowych w ramach CUS.

4.7. Priorytetowe problemy społeczne Gminy Namysłów

Kluczowe wyzwania zidentyfikowane w diagnozach oraz ocenione jako priorytetowe przez mieszkańców i kadrę publiczną:

1. Bariery zdrowia psychicznego i interwencji kryzysowej

Niewystarczający dostęp do psychologa i psychiatry (wskazane przez 34,9% mieszkańców). Usługi dla osób w kryzysie psychicznym i uzależnionych są słabo dostępne i mało rozpoznawalne.

2. Mobilność i wykluczenie transportowe

Brak komunikacji pomiędzy wioskami i miastami (48,7% wskazań) oraz niewystarczający transport specjalistyczny dla seniorów i ON (73,2% wskazań jako bardzo potrzebny).

3. Starzenie się społeczeństwa i opieka długoterminowa

Rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i wysokie koszty DPS.

4. **Luki w Infrastrukturze młodzieżowej i rodzinnej**

Brak miejsc do spędzania wolnego czasu i zajęć pozalekcyjnych (główne problemy młodzieży), niewystarczająca liczba Asystentów Rodziny.

5. **Braki kadrowe i koordynacyjne**

Niedobór specjalistów (psychologów, terapeutów, asystentów) i brak zintegrowanego punktu pierwszego kontaktu, skutkujący rozproszeniem i niespójnością usług.

5. **Analiza SWOT obszaru usług społecznych**

Poniższa analiza SWOT w obszarze usług i problemów społecznych została opracowana specjalnie dla Gminy Namysłów na podstawie diagnozy lokalnej, wyników badań ankietowych oraz dokumentów strategicznych gminy i regionu. Analiza uwzględnia proces przekształcenia Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS) w Centrum Usług Społecznych (CUS) oraz wdrażanie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji (LPDI).

5.1. **Mocne Strony**

Gmina Namysłów posiada solidny rdzeń instytucjonalny oparty na kompetentnej kadrze OPS, która stale podnosi swoje kwalifikacje i wykazuje się dobrym rozeznaniem lokalnego środowiska. Mocną stroną jest precyzyjna diagnoza potrzeb, oparta na partycypacji mieszkańców, w tym Namysłowskiej Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady Miejskiej. Gmina dysponuje gęstą siecią lokalnych miejsc świadczenia usług, takich jak szkoły, świetlice wiejskie i parafie, co stanowi gotową infrastrukturę dla modelu rozproszonego. Pozytywnie oceniana jest dotychczasowa współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin oraz dostępność bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.

5.2. **Słabe Strony**

Kluczową barierą jest niedostosowana infrastruktura techniczna obecnej siedziby OPS (brak windy, ograniczenia w klatkach schodowych), co utrudnia dostęp osobom z niepełnosprawnościami. Zdiagnozowano deficyt dziennych form wsparcia (brak wystarczającej liczby miejsc w domach dziennego pobytu) oraz mieszkań chronionych i socjalnych. Poważnym problemem jest wykluczenie transportowe, zwłaszcza tzw. „brak ostatniej mili” na terenach wiejskich, co izoluje seniorów od usług medycznych i kulturalnych. Mieszkańcy wykazują również niską aktywność społeczną i zawodową, a wielu z nich nie ma nawyku korzystania ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.

5.3. Szanse

Główną szansą jest utworzenie Centrum Usług Społecznych, które pozwoli na integrację rozproszonych usług i przejście do modelu powszechnego, dostępnego dla wszystkich mieszkańców. Istnieje duży potencjał w pozyskiwaniu środków zewnętrznych (EFS+, KPO, PFRON), co potwierdza m.in. projekt budowy nowej siedziby CUS przy ul. St. Dubois. Rozwój nowych technologii, takich jak teleopieka i opaski SOS, daje możliwość zwiększenia bezpieczeństwa seniorów w miejscu zamieszkania. Dodatkowo rosnąca świadomość społeczna dotycząca zdrowia psychicznego sprzyja wdrażaniu lokalnych programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży.

5.4. Zagrożenia

Najpoważniejszym zagrożeniem są niekorzystne zjawiska demograficzne – ujemny przyrost naturalny i „srebrne tsunami”, które w przyszłości mogą przewyższyć możliwości systemowe gminy. Problemem pozostaje zjawisko „dziedziczenia biedy” oraz rosnąca liczba rodzin wieloprotymowych uzależnionych od pomocy społecznej. Istnieje ryzyko niestabilności finansowania opartego na programach czasowych (grantach), co utrudnia zachowanie ciągłości usług po zakończeniu projektów. Ponadto, opór kadr przed zmianą paradygmatu z pomocy socjalnej na usługową może spowalniać transformację OPS w CUS.

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
Wykwalifikowana i stale doskonaląca się kadra OPS.	Bariery architektoniczne w starej siedzibie OPS (brak windy).
Bardzo dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej.	Wykluczenie komunikacyjne mieszkańców wsi („brak ostatniej mili”).
Gęsta sieć placówek oświatowych i świetlic (potencjał dla DI).	Niedostateczna liczba miejsc w domach dziennego pobytu i klubach seniora.
Otwartość samorządu na współpracę ze środowiskiem lokalnym.	Brak mieszkań chronionych, treningowych i socjalnych.
Doświadczenie w realizacji projektów wspierających rodziny i OzN.	Niska aktywność społeczna i zawodowa części mieszkańców.
Rozwinięta współpraca z NGO w obszarze wspierania rodzin.	Brak nawyków korzystania ze wsparcia psychologicznego i poradnictwa.

SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
Transformacja OPS w nowoczesne Centrum Usług Społecznych.	Pogłębiający się proces starzenia populacji i depopulacja.
Dostęp do funduszy unijnych (FERS, FEO) na rozwój usług środowiskowych.	Utrwalenie zjawiska dziedziczenia biedy w rodzinach.
Budowa nowego, w pełni dostępnego budynku CUS.	Niestabilność finansowania projektowego (brak gwarancji ciągłości usług).
Rozwój usług teleopieki i nowoczesnych technologii wspierających.	Wypalenie zawodowe kadr i deficyt specjalistów (psycholodzy, terapeuci).
Wzrost jakości usług dzięki standaryzacji i koordynacji (Case Management).	Możliwy opór społeczny wobec zmiany wizerunku instytucji (stygmatyzacja „pomocy”).
Rozwój wolontariatu senioralnego i sąsiedzkiego (aktywizacja zasobów).	Rosnąca ilość rodzin wieloproblemowych i w kryzysie psychicznym.

Tabela 14 Analiza SWOT - usługi i problemy społeczne w Gminie Namysłów

II. Część Programowa LPDI

1. Misja polityki społecznej Gminy Namysłów

Zapewnienie mieszkańcom Gminy Namysłów dogodnych warunków do rozwoju, wzmocnienie rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji poprzez rozwój zintegrowanego i zdeinstytucjonalizowanego systemu usług środowiskowych, który stanowi realną alternatywę dla kosztownej opieki całodobowej.

2. Obszary strategiczne i działania deinstytucjonalizacyjne

Cele LPDI Gminy Namysłów są zbieżne z celami strategicznymi zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Namysłów na lata 2022–2030, przy jednoczesnym ukierunkowaniu działań na deinstytucjonalizację (DI) i wzmocnienie środowiskowych form wsparcia.

Obszar strategiczny LPDI	Cel strategiczny SRPS Gminy Namysłów	Cel ogólny LPDI dla Gminy Namysłów
I. Opieka długoterminowa i opieka w środowisku (Seniorzy, OzN, chorzy)	Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym, osobom z niepełnosprawnościami (Cel 3).	Rozwój skutecznego, zdeinstytucjonalizowanego systemu opieki środowiskowej dla osób zależnych, skutkujący opóźnieniem kierowania do DPS i stabilizacją/redukcją wydatków na instytucje całodobowe.
II. Interwencja kryzysowa, zdrowie psychiczne i przeciwdziałanie uzależnieniom	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (Cel 5) oraz przeciwdziałanie uzależnieniom (Cel 6).	Zwiększenie dostępności lokalnego, niskoprogowego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego, redukcja skutków uzależnień i przemocy w środowisku.
III. Wzmocnienie rodziny, aktywizacja	Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania (Cel 4).	Wzmocnienie potencjału opiekuńczo-wychowawczego rodzin, eliminacja bezradności

społeczna i zawodowa	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego (Cel 1).	opiekuńczej oraz włącznie społeczne młodzieży.
IV. Koordynacja, kadry, infrastruktura i mieszkalnictwo wspierane	Skuteczna realizacja wszystkich celów strategicznych i poprawa jakości życia mieszkańców.	Usprawnienie zarządzania systemem usług, likwidacja barier transportowych i rozwój mieszkalnictwa ze wsparciem.

Tabela 15 Obszary strategiczne i cele Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji

2.1. Szczegółowy plan działań deinstytucjonalizacyjnych:

Obszar LPDI	Cel szczegółowy	Działanie deinstytucjonalizacyjne (DZ.)
I. Opieka długoterminowa i opieka w środowisku	1.1: Zwiększenie dostępu do zróżnicowanych form wsparcia dla osób zależnych w miejscu zamieszkania.	DZ. 1.1. Rozbudowa usług asystenckich (AONN – kontynuacja i zwiększenie skali działania, 27 osób objętych w 2024 r.) oraz usług opiekuńczych i specjalistycznych w miejscu zamieszkania.
		DZ. 1.2. Uruchomienie Dziennych Domów/Centrów Wsparcia Dziennego dla seniorów i dorosłych OzN (wykorzystanie istniejących świetlic wiejskich, NOK, OSP jako punktów satelitarnych).
		DZ. 1.3. Kontynuacja i rozbudowa Teleopieki (opaski bezpieczeństwa) oraz wdrożenie mobilnych dyżurów specjalistów (np. rehabilitant, terapeuta zajęciowy).
	1.2: Aktywizacja osób starszych i ograniczenie ich izolacji społecznej.	DZ. 1.4. Utworzenie Świetlic Wielopokoleniowej oraz miejsc aktywności/integracji dla seniorów i młodzieży.

<p>II. Interwencja kryzysowa, zdrowie psychiczne i przeciwdziałanie uzależnieniom</p>	<p>2.1: Wzmacnianie dostępności specjalistycznego poradnictwa i terapii.</p>	<p>DZ. 2.1. Utrzymanie gminnych punktów oferujących wsparcie psychologiczne i terapeutyczne.</p>
		<p>DZ. 2.2. Realizacja programów profilaktyki zdrowia psychicznego, szczególnie wśród młodzieży.</p>
	<p>2.2: Redukcja problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.</p>	<p>DZ. 2.3. Rozwój oferty wsparcia dla ofiar przemocy (warsztaty itp.).</p>
<p>III. Wzmocnienie rodziny, aktywizacja społeczna i zawodowa</p>	<p>3.1: Wzmocnienie wsparcia rodzin w kryzysie i eliminacja bezradności opiekuńczo-wychowawczej.</p>	<p>DZ. 3.1. Rozwój poradnictwa rodzinnego (warsztaty kompetencji wychowawczych, grupy wsparcia dla rodziców) w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny.</p>
	<p>3.2: Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>DZ. 3.2. Utworzenie Miejsc Spotkań/Klubów Młodzieżowych poza szkołą (w odpowiedzi na silne zapotrzebowanie 51% młodzieży).</p>
<p>IV. Koordynacja, kadry, infrastruktura i mieszkalnictwo wspierane</p>	<p>4.1: Poprawa koordynacji i likwidacja barier.</p>	<p>DZ. 4.1. Przekształcenie OPS w Centrum Usług Społecznych (CUS) w celu zapewnienia spójności i widoczności usług.</p>
		<p>DZ. 4.2. Wprowadzenie dedykowanego transportu społecznego door-to-door (dla OzN i seniorów) w celu likwidacji wykluczenia komunikacyjnego.</p>

	4.2: Rozwój mieszkalnictwa ze wsparciem.	DZ. 4.3. Pilotaż Mieszkań Wspomaganych/Treningowych (adaptacja 2-3 lokali z zasobu gminy) dla osób wychodzących z bezdomności, pieczy zastępczej i OzN.
	4.3: Wzmocnienie kadr i kompetencji.	DZ. 4.4. Systematyczne szkolenia kadr OPS i partnerów (szkoły, NGO, NCZ) z zakresu deinstytucjonalizacji, pracy środowiskowej i zdrowia psychicznego.

Tabela 16 Cele szczegółowe i działania planowane w LPDI

2.2. Obszar: Wsparcie Seniorów i Osób z Niepełnosprawnościami (OzN)

- **Przyczyna ujęcia jako priorytet**

Gmina doświadcza przyspieszonego starzenia się mieszkańców oraz wzrostu liczby osób wymagających opieki długoterminowej. Respondenci wskazali niedostateczny dostęp do usług medycznych (69,3%) oraz brak specjalistycznego wsparcia blisko miejsca zamieszkania jako krytyczne problemy.

- **Konsekwencje braku działań**

Postępująca izolacja seniorów i OzN (zwłaszcza na terenach wiejskich), pogorszenie ich kondycji psychofizycznej oraz wzrost kosztów gminy związanych z koniecznością umieszczania osób niesamodzielnych w stacjonarnych Domach Pomocy Społecznej.

- **Cele**

Zwiększenie dostępności środowiskowych usług opiekuńczych i asystenckich oraz zapewnienie bezpieczeństwa w niezależnym życiu.

- **Działania i ich efekty:**

- **Wdrożenie transportu specjalistycznego (door-to-door):** Zapewnienie dojazdów do lekarzy i urzędów. **Efekt:** Niwelowanie wykluczenia komunikacyjnego i poprawa dostępu do usług zdrowotnych.
- **Rozwój teleopieki i opasek bezpieczeństwa:** Wykorzystanie nowoczesnych technologii do monitorowania stanu zdrowia. **Efekt:** Wzrost poczucia bezpieczeństwa seniorów we własnym domu i wydłużenie okresu ich samodzielności.
- **Tworzenie mieszkań wspomaganých i treningowych:** Zapewnienie alternatywy dla opieki całodobowej. **Efekt:** Praktyczne wdrożenie idei niezależnego życia i uniknięcie stygmatyzacji instytucjonalnej.

2.3. Obszar: Wspieranie Dziecka i Rodziny

- **Przyczyna ujęcia jako priorytet**

Zdiagnozowano rosnącą skalę bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz trudności w przystosowaniu się młodzieży do życia społecznego. Brakuje atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, co sprzyja uzależnieniom.

- **Konsekwencje braku działań**

Nasilenie patologii społecznych (alkoholizm, narkomania), wzrost liczby dzieci trafiających do pieczy zastępczej oraz trwała marginalizacja rodzin dysfunkcyjnych.

- **Cele**

Wzmocnienie funkcji opiekuńczej rodziny i rozwój profilaktyki zachowań ryzykownych wśród młodzieży.

- **Działania i ich efekty:**

- **Szkoła jako „węzeł środowiskowy”:** Zwiększenie dostępu do psychologów i pedagogów poza godzinami lekcyjnymi. **Efekt:** Wczesna identyfikacja kryzysów i skuteczne wsparcie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
- **Utworzenie świetlicy wielopokoleniowej:** Miejsce spotkań, warsztatów i integracji międzypokoleniowej. **Efekt:** Aktywizacja społeczna, budowanie więzi i oferowanie konstruktywnych alternatyw spędzania czasu wolnego.
- **Skoordynowana asystentura rodzinna:** Intensywne wsparcie w miejscu zamieszkania. **Efekt:** Zapobieganie rozdzielaniu rodzin i poprawa kompetencji rodzicielskich.

2.4. Obszar: Zdrowie Psychiczne i Interwencja Kryzysowa

- **Przyczyna ujęcia jako priorytet**

Niewystarczający dostęp do psychologa i psychiatry (34,9% wskazań mieszkańców) stanowi barierę w realizacji pomocy środowiskowej.

- **Konsekwencje braku działań**

Osoby w kryzysie, pozbawione szybkiej pomocy, trafiają do szpitali psychiatrycznych lub placówek całodobowych, co jest sprzeczne z modelem DI i generuje wysokie koszty społeczne.

- **Cele**

Budowa sieci specjalistów i mobilnych zespołów interwencji blisko miejsca zamieszkania.

- **Działania i ich efekty:**

- **Mobilne dyżury specjalistów (psycholog, terapeuta):** Systematyczne wizyty w sołectwach. **Efekt:** Szybka pomoc w sytuacjach przemocy i uzależnień bez konieczności dalekich dojazdów.
- **Punkt konsultacyjno-informacyjny:** Zintegrowane wsparcie dla osób w kryzysie. **Efekt:** Skrócenie ścieżki od zgłoszenia problemu do otrzymania pomocy.

2.5. Obszar: Organizacja i Koordynacja (Centrum Usług Społecznych)

- **Przyczyna ujęcia jako priorytet**

Obecny system wsparcia jest rozproszony, a mieszkańcy skarżą się na niejasne ścieżki kierowania do usług i bariery architektoniczne starej siedziby OPS.

- **Konsekwencje braku działań**

Niższa efektywność wydatkowanych środków, marnotrawstwo potencjału lokalnych NGO i pogłębiające się poczucie bezradności mieszkańców w kontakcie z systemem.

- **Cele**

Utworzenie CUS jako centralnego koordynatora oraz wdrożenie modelu „jednego okienka”.

- **Działania i ich efekty:**

- **Budowa nowej siedziby CUS (ul. St. Dubois):** Obiekt w pełni dostępny, z windą i salami do terapii. **Efekt:** Likwidacja barier architektonicznych i zapewnienie godnych warunków obsługi wszystkim mieszkańcom.
- **Wprowadzenie metody Case Management (KIPUS):** Opracowywanie Indywidualnych Planów Usług Społecznych. **Efekt:** Spersonalizowane wsparcie dopasowane do realnych potrzeb, a nie tylko do sztywnych ram zasiłkowych.
- **Rozwój partnerstwa z NGO i PES:** Zlecenie usług podmiotom zewnętrznym. **Efekt:** Budowanie lokalnego rynku usług społecznych i profesjonalizacja organizacji pozarządowych.

III. Monitoring i ewaluacja LPDI

Monitoring to systematyczne gromadzenie i analizowanie informacji ilościowych oraz jakościowych dotyczących bieżącego funkcjonowania instytucji oraz stanu realizacji celów rzeczowych i finansowych. Jest to wewnętrzny mechanizm kontroli, który pozwala na bieżąco reagować na zagrożenia i korygować działania.

Ewaluacja to okresowe, systematyczne badanie wartości i cech realizowanego planu z punktu widzenia określonych kryteriów, takich jak skuteczność, trafność, efektywność, wpływ oraz trwałość. Ewaluacja dostarcza pogłębionej wiedzy na temat jakości usług oraz ich efektywności kosztowej, co służy aktualizacji dokumentów strategicznych.

Zarządzanie, monitorowanie i ewaluacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji, analogicznie do dokumentu strategicznego jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych – leżą w gestii władz lokalnych i podległych im jednostek.

- Podmiot odpowiedzialny za monitoring. Działania monitorujące będą prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysłowie (OPS) w trybie ciągłym. OPS jest kluczową jednostką pomocniczą w systemie i wykorzystuje dane z systemu, w tym z Centralnej Aplikacji Statystycznej MRPiPS, do analizowania i monitorowania problemów społecznych.
- Harmonogram monitoringu. Monitoring realizacji działań LPDI będzie analizowany po każdym roku obowiązywania LPDI/Strategii.
- Podmiot odpowiedzialny za ewaluację. Ewaluacja jako obiektywna ocena realizacji celów operacyjnych i strategicznych zostanie przeprowadzona przez OPS w Namysłowie w 2030 roku. Możliwe jest zaangażowanie ekspertów zewnętrznych.

1. Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów LPDI

Wskaźniki monitorowania odzwierciedlają postępy w realizacji działań deinstytucjonalizacyjnych, zwłaszcza w obszarach krytycznych zdiagnozowanych w Gminie Namysłów. Wskaźniki te są zgodne ze wskaźnikami oceny realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Wskaźnik monitorowania LPDI	Obszar LPDI	Wartość Bazowa (2024 r.)	Wartość Docelowa (2030 r.)

Liczba osób objętych usługami Teleopieki	I (Opieka DI)	40 osób	Zwiększenie o 25%
Liczba osób objętych usługami Asystenta ON (AOON)	I (Opieka DI)	27 osób	Zwiększenie o 25%
Liczba Mieszkań Wspomaganych / Treningowych	IV (Infrastruktura)	0 jednostek	Uruchomienie 1–2 lokale
Liczba funkcjonujących Miejsc Spotkań / Klubów Młodzieżowych (nowo utworzonych)	III (Rodzina)	0	Utworzenie 1 Klubu/Miejsca Aktywności
Liczba kursów w ramach transportu społecznego <i>door-to-door</i>	IV (Koordynacja)	0 (brak danych dla dedykowanej usługi)	Uruchomienie usługi transportowej i rejestracja 200 kursów rocznie

Tabela 17 Wskaźniki monitorowania LPDI

Monitoring i ewaluacja stanowiąc będzie integralną część zarządzania strategicznego Centrum Usług Społecznych (CUS), dostarczając wiedzy o tym, czy zaplanowane działania są realizowane zgodnie z założeniami i czy przynoszą oczekiwane efekty społeczne. W Gminie Namysłów proces ten będzie kluczowy dla weryfikacji skuteczności przejścia od modelu pomocy stacjonarnej do usług środowiskowych.

2. Docelowa struktura zarządzania procesem i odpowiedzialność w Centrum Usług Społecznych

Struktura monitoringu w CUS opierać się będzie na podziale ról między kadrę merytoryczną a ekspertów zewnętrznych:

- **Dyrektor CUS:** Sprawować będzie nadzór ogólny, zatwierdzać standardy jakości oraz końcowe raporty z realizacji planów.
- **Koordynator IPUS (KIPUS):** Pełnić będzie rolę osiągnięcia zakładanych wskaźników na poziomie indywidualnym (osoby objętej wsparciem). Odpowiadać będzie za bieżący kontakt z klientem, monitorowanie faktycznego wykorzystania usług oraz prowadzenie kwartalnych ankiet satysfakcji.

- **Organizator Usług Społecznych (OUS):** Odpowiadać będzie za monitoring na poziomie Programu Usług Społecznych (PUS).
- **Organizator Społeczności Lokalnej (OSL):** Monitorować będzie postępy w zakresie wzmocnienia więzi społecznych, wolontariatu i aktywności obywatelskiej (empowerment).
- **Specjalista ds. Monitoringu:** Odpowiadać będzie za monitoring strategiczny, w tym kwestie równości szans kobiet i mężczyzn oraz dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
- **Ekspert Zewnętrzny:** Przeprowadzać będzie okresowe badania ewaluacyjne i sporządzać raporty efektywności wdrażania planu.

3. Mechanizmy aktualizacji

Wobec potencjalnych zmian w otoczeniu zewnętrznym (np. nowe programy UE, zmiany demograficzne) lub wewnętrznym, LPDI (jako część Strategii) nie jest dokumentem zamkniętym.

- LPDI może ulec zmianom lub uzupełnieniom w drodze Uchwały Rady Miasta Namysłów.
- Przesłanką do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie Burmistrza, Kierownika OPS/Dyrektora CUS oraz organizacji, podmiotów gospodarczych lub mieszkańców.

IV. Część finansowa LPDI

1. Kluczowe wskaźniki finansowe i motywy DI

Głównym celem finansowym Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji jest przekierowanie rosnących wydatków na DPS (2,66 mln zł w 2024 r. z prognozą na 3,0 mln zł w 2025 r.) na rozwój środowiskowych usług opiekuńczych, asystenckich i wsparcia psychicznego.

2. Główne źródła finansowania w perspektywie LPDI

Gmina będzie maksymalnie wykorzystywać zewnętrzne źródła finansowania, aby odciążyć budżet własny przy wdrażaniu nowych form wsparcia:

- **Fundusze Europejskie (FERS/EFSA+)**

Kluczowe dla finansowania rozwoju nowych usług DI (DDP, szkolenia, mieszkalnictwo wspomagane). OPS Namysłów już realizuje projekt partnerski "Blżej rodziny i dziecka" współfinansowany z EFSA+.

- **Fundusz Solidarnościowy**

Główne źródło finansowania programów rządowych (Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej - 275 192,77 zł pozyskane w 2024 r., Opieka Wytchnieniowa, Korpus Wsparcia Seniora - Moduł Teleopieka).

- **GKRPA (Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)**

Środki z opłat za zezwolenia na alkohol (907 151 zł wydane w 2024 r.) – przeznaczone na profilaktykę, terapię uzależnień/przemocy, wsparcie psychologiczne oraz działania dla młodzieży (Kluby Młodzieżowe/Miejsca Spotkań).

- **PFRON (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych)**

Dotacje na likwidację barier architektonicznych, transport specjalistyczny, AOON i Teleopieka (19 200 zł przeznaczone w 2024 r. na Teleopiekę).

- **Środki Własne Gminy**

Niezbędne na finansowanie wkładów własnych do projektów, utrzymanie nowo utworzonej kadry (np. asystentów rodziny) oraz stabilizację usług środowiskowych poza okresem projektowym.

3. Szacunkowy plan wdrożenia (przykłady)

Obszar LPDI	Działanie Rozwojowe	Możliwe źródła finansowania
I. Opieka DI	Rozwój AOON i usług opiekuńczych (zwiększenie skali)	Fundusz Solidarnościowy, FERS (EFS+), PFRON
	Uruchomienie Dziennego Domu Opieki (DDO) / Centrum Wsparcia Dziennego	FERS (EFS+), Program Senior+, Środki Własne Gminy
II. Zdrowie Psychiczne/Przemoc	Programy dla sprawców przemocy/grup wsparcia dla ofiar	GKRPA, Dotacje celowe MRPiPS (przeciwdziałanie przemocy)
III. Rodzina/Młodzież	Utworzenie Klubu Młodzieżowego/Miejsca Spotkań	GKRPA, Gmina (Kultura/Oświata), Fundusze na budowanie kapitału społecznego
IV. Koordynacja/Infrastruktura	Wprowadzenie dedykowanego transportu społecznego <i>door-to-door</i>	PFRON, FERS (EFS+), FEO, Środki własne
	Pilotaż Mieszkań Wspomaganych (adaptacja i utrzymanie)	PFRON (inwestycje), FERS, FEO, Środki własne

Tabela 18 Finansowy szacunkowy plan wdrażania LPDI

Spis tabel i wykresów

Tabela 1 Ruch naturalny i liczba mieszkańców w latach 2020–2024.....	13
Tabela 2 Struktura wieku mieszkańców (stan na 31.12.2024).....	15
Tabela 3 Prognoza struktury wiekowej do 2050 roku.....	15
Tabela 4 Bezrobocie jako przyczyna udzielania pomocy społecznej w Gminie Namysłów (2020–2024).....	18
Tabela 5 Bezrobocie w Gminie Namysłów w l. 2021 - 2025.....	19
Tabela 6 Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości (stan na 31.12.2024)	21
Tabela 7 Podmioty REGON według głównych sektorów (2024 r.).....	21
Tabela 8 . Podmioty według wybranych form prawnych (2024 r.).....	22
Tabela 9 Wydatki na oświatę i wychowanie (Dział 801) w latach 2017–2024.....	26
Tabela 10 Zestawienie liczby mieszkańców i ruchu naturalnego w latach 2020–2024	29
Tabela 11 Prognoza struktury wiekowej do 2050 roku.....	31
Tabela 12 Zestawienie ilościowe przyczyn udzielania pomocy społecznej (2022–2024)	33
Tabela 13 Wydatki na pomoc społeczną w Gminie Namysłów w 2024 roku.....	34
Tabela 14 Analiza SWOT - usługi i problemy społeczne w Gminie Namysłów.....	37
Tabela 15 Obszary strategiczne i cele Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji.....	39
Tabela 16 Cele szczegółowe i działania planowane w LPDI.....	41
Tabela 17 Wskaźniki monitorowania LPDI.....	46
Tabela 18 Finansowy szacunkowy plan wdrażania LPDI.....	49
Wykres 1 Liczba mieszkańców Gminy Namysłów w l. 1995 - 2024.....	12
Wykres 2 Migracje na pobyt stały Gmina Namysłów.....	13
Wykres 3 Piramida wieku w Gminie Namysłów. 2023 r.	14

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wykres 4 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji PKD 200722

Wykres 5 Struktura wieku ludności Gminy Namysłów - 2024 r. 29

Spis literatury i dokumentów

Spis literatury, dokumentów strategicznych oraz aktów prawnych wykorzystanych do przygotowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji (LPDI) dla Gminy Namysłów został podzielony na trzy główne kategorie:

1. Akty prawne

- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – kluczowy akt regulujący zasady tworzenia i funkcjonowania CUS.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – definiująca zadania własne gminy w obszarze wsparcia społecznego.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – stanowiąca podstawę ustrojową działań gminy.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – regulująca zasady współpracy z NGO.
- Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 (rozporządzenie ogólne dotyczące funduszy unijnych).
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.

2. Dokumenty strategiczne i wytyczne

- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) – krajowy dokument ramowy dla procesu deinstytucjonalizacji.
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.
- Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Opolskiego na lata 2023-2025 oraz projekt na lata 2026-2028.
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego „Opolskie 2030”.
- Program Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (FEO) oraz Szczegółowy Opis Priorytetów (SZOP).

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Namysłów na lata 2022–2030.
- Ogólnopolskie wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych.
- Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.

3. Literatura, Raporty i Opracowania Diagnostyczne

- Diagnoza lokalnych potrzeb i potencjału w obszarze usług społecznych dla Gminy Namysłów (opracowanie na potrzeby LPDI, 2025).
- Studium Wykonalności Inwestycji (SWI) dla projektu budowy Centrum Usług Społecznych w Namysławie.
- Opolskie – diagnoza regionalna (opracowanie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego).
- Infrastruktura usług społecznych w województwie opolskim – dostęp i potrzeby (raport 2024).
- Grewiński M., Lizut J. (2021), "Deinstytucjonalizacja usług społecznych" – opracowanie teoretyczne i definicyjne.
- Raport: Ogólnopolska diagnoza w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie 16 województw Polski.
- Główny Urząd Statystyczny (2021), "Starzenie się ludności Polski – Narodowy Spis Powszechny 2021".
- Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Namysławie za lata 2020–2024.

4. Strony www

- https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Namyslow
- <https://bdl.stat.gov.pl/>
- <https://namyslow.pl/>
- <https://namyslow.eu/>
- <https://namyslow.naszops.pl/>
- <https://rops-opole.pl/>
- <https://pcpr.namyslow.pl/>
- <https://funduszeue.opolskie.pl/>
- <https://namyslow.praca.gov.pl/>

Uzasadnienie

Deinstytucjonalizacja usług społecznych stanowi jeden z kluczowych kierunków polityki społecznej zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. Jej głównym celem jest przechodzenie od opieki instytucjonalnej do wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym, z poszanowaniem godności, autonomii oraz indywidualnych potrzeb osób wymagających pomocy.

Przyjęcie „Lokalnego planu deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Gminy Namysłów na lata 2026–2030” jest odpowiedzią na rosnące potrzeby mieszkańców gminy w zakresie dostępu do nowoczesnych, zindywidualizowanych i dostępnych usług społecznych, w szczególności dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie oraz rodzin wymagających wsparcia.

Dokument ten wyznacza kierunki działań Gminy Namysłów w obszarze rozwoju usług społecznych, w tym:

- rozwój usług opiekuńczych i asystenckich w środowisku zamieszkania,
- wsparcie rodzin i pieczy zastępczej,
- rozwój mieszkalnictwa wspomaganego i treningowego,
- integrację usług społecznych i zdrowotnych,
- aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Plan deinstytucjonalizacji stanowi także podstawę do ubiegania się przez Gminę Namysłów o środki zewnętrzne, w tym fundusze europejskie, które w nowej perspektywie finansowej w sposób szczególny wspierają działania zmierzające do rozwoju usług środowiskowych.

Przyjęcie dokumentu umożliwi bardziej efektywne planowanie i realizację polityki społecznej na poziomie lokalnym, poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie dostępności i różnorodności świadczonych usług.

Projektodawca:

Burmistrz Namysłowa

KJ